

**MAVZU: O‘QUVCHILARDA KELAJAK KASBLARIGA
QIZIQISHNI OSHIRISH**

Qo’shnazarova Munajatxon Dehqonboyevna

*Farg‘ona davlat texnika universiteti 1-son akademik
litseyi matematika fani o‘qituvchisi,*

Umarova Xurshidaxon Rahimovna

*Farg‘ona davlat texnika universiteti 1-son akademik
litseyi matematika fani o‘qituvchisi*

Abdukabirova Yulduzxon Islomjon qizi

*Farg‘ona davlat texnika universiteti 1-son akademik
litseyi matematika fani o‘qituvchisi*

Annotatsiya: Maqolada maqsadga yo‘naltirilgan ta’lim o‘quvchi shaxsining rivojlanishiga ta’sir qiluvchi omillar, shaxsiy rivojlanish, kasbiy laboratoriyalar va seminarlar analitik qobiliyatni oshirish to‘g‘risida fikrlar bayon qilingan.

Kalit so‘zlar: Analitik qobiliyatni amalga oshirish, seminarlar, shaxsiy rivojlanish, tafakkurni kreativlashtirish, sun’iy intellekt, bioinformatika.

Kirish

Kelajakda muvaffaqiyatli va o‘z kasbini sevuvchi inson bo‘lish uchun o‘quvchilarda kasblarga qiziqish uyg‘otish muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi zamonda texnologiyalar, fan va iqtisodiyot jadal rivojlanib borayotgan bir paytda, bolalarning kelajak kasblarini tanlashda yo‘nalish berish va ularda bu borada motivatsiya uyg‘otish muhimdir. Ushbu maqolada o‘quvchilarda kasblarga bo‘lgan qiziqishni oshirish usullari va bu jarayonda ota-onalar, o‘qituvchilar hamda jamiyatning o‘rni haqida so‘z yuritiladi.

1. O‘quvchilarda kasbga qiziqish uyg‘otishning muhimligi

O‘quvchilar kelajakda qanday kasb egasi bo‘lishni aniq tasavvur qilmasa, ularning ta’lim olishga bo‘lgan motivatsiyasi past bo‘lishi mumkin. Kasblarga qiziqish uyg‘otish quyidagi jihatlar bo‘yicha muhim:

Maqsadga yo'naltirilgan ta'lim – O'quvchi kelajakdagi kasbini aniqlasa, darslarga va qo'shimcha mashg'ulotlarga jiddiyroq yondashadi.

Shaxsiy rivojlanish – O'zini kelajakda qaysi kasbda ko'rayotgan o'quvchi shaxsiy qobiliyatlarini rivojlantirishga harakat qiladi.

Kelajak uchun rejalashtirish – Erta bosqichdan kasb tanlash to'g'risida o'ylagan o'quvchi kelgusida mehnat bozorida muvaffaqiyatli bo'lish ehtimoli yuqori bo'ladi.

2. O'quvchilarda kasbga qiziqishni oshirishning samarali yo'llari

1. Turli kasblar haqida to'g'ri tushuncha berish

Ko'pincha bolalar faqat mashhur yoki an'anaviy kasblarni bilishadi. Ularga kelajakda paydo bo'lishi mumkin bo'lgan yangi kasblar, zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalar haqida tushuncha berish muhimdir.

Kasblar olamiga sayohat – O'quvchilarga turli sohalar bo'yicha mutaxassislarining hayoti va faoliyati haqida hikoya qilib berish foydali.

Tajriba almashish – O'z kasbida muvaffaqiyatga erishgan insonlarning hayot yo'li haqida hikoyalar yoki intervyular tashkil etish.

2. Amaliy mashg'ulot va tajribalar taqdim etish

Nazariy ma'lumotlar bilan cheklanib qolish o'quvchilarga kasbni tushunish uchun yetarli bo'lmaydi. Ular o'zlari tajriba qilish imkoniga ega bo'lishlari kerak.

Kasbiy laboratoriyalar va seminarlar – Maktablarda turli kasblarga oid amaliy mashg'ulotlar o'tkazish.

Ustoz-shogird tizimi – O'quvchilarni turli kasb egalarining faoliyatini bevosita kuzatishga imkon beradigan dasturlar bilan tanishtirish.

3. Zamonaviy kasblarga e'tibor qaratish

Hozirgi kunda IT, sun'iy intellekt, bioinformatika, ekologiya va tadbirkorlik kabi kasblar dolzarb hisoblanadi. O'quvchilarni ana shunday zamonaviy kasblar bilan tanishtirish ularga kelajak haqida kengroq tasavvur beradi.

STEM yo'nalishlariga qiziqish uyg'otish – Fan, texnologiya, muhandislik va matematika (STEM) sohalari kelajakda eng talabgir kasblardan bo'lib qoladi.

Raqamli savodxonlikni rivojlantirish – Kompyuter dasturlash, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar bo'yicha maxsus kurslarni tashkil etish.

4. O'quvchilarning qiziqishlari va qobiliyatlarini rivojlantirish

Har bir o'quvchining o'ziga xos qobiliyati bor. Ularning kuchli jihatlarini erta aniqlash va rivojlantirish kelajakda muvaffaqiyatga erishishlariga yordam beradi.

Shaxsiy yo'nalish berish – Har bir o'quvchining kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, ularga mos kasblarni tavsiya qilish.

Psixologik testlar – Kasb tanlash bo'yicha psixologik testlar o'quvchilarga qaysi sohaga ko'proq moyilligi borligini tushunishga yordam beradi.

5. Motivatsiya va ilhomlantirish

O'quvchilarda kasbga qiziqish uyg'otish uchun ularni ilhomlantirish muhim. Mashhur shaxslarning hayotiy yo'li, muvaffaqiyat qozongan tadbirkorlar va olimlarning yutuqlari ularga motivatsiya berishi mumkin.

Ilhomlantiruvchi hikoyalar – Dunyoga mashhur insonlarning hayoti, ular qanday qilib o'z kasbini tanlaganliklari haqida ma'lumot berish.

Ota-onalar va ustozlarning yordami – Ota-onalar va o'qituvchilar bolalarning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlashlari, ularni maqtashlari va motivatsiya berishlari kerak.

3. Jamiyat va akademik litseyning o'rnini

Kelajak kasblariga qiziqishni oshirish faqat o'quvchining yoki o'qituvchining ishi emas. Bu jarayonda jamiyatning barcha a'zolari ishtirok etishi kerak:

Maktablar – O'quv dasturlariga kasb tanlash bo'yicha maxsus darslarni kiritish.

Ota-onalar – Farzandlariga turli kasblarni tanishtirish va ularning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash.

Ish beruvchilar va kompaniyalar – O'quvchilar uchun amaliyot va tajriba dasturlarini yaratish.

Xulosa

O'quvchilarda kelajak kasblariga qiziqishni oshirish ularning ta'lim jarayoniga motivatsiyasini kuchaytiradi va ularni muvaffaqiyat sari yo'naltiradi.

Kasblarni o'rgatish jarayonida nazariy va amaliy mashg'ulotlarni uyg'unlashtirish, shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarga e'tibor qaratish muhimdir. O'qituvchilar, ota-onalar va jamiyat vakillari birgalikda harakat qilsalar, o'quvchilar kelajak kasblarini ongli ravishda tanlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sh. Mirziyoyev "Yangi O'zbekiston strategiyasi" T-2021.
2. B. X. Daniyarov, A. E. Rahimov, F. H. Jabborov "Axborot asrida ta'lim - tarbiya" T-Akadem nashr 2012-yil.24-25-bet.
3. F. Akbarova, B. Ahmedov, V. Karimova, A. Kamilov, M. Komilov, A. Xolbekov, R. Shomansurova, D. Yakubova "Hayot kitobi", "Sharq " nashriyot-matbaa aksionerlik kompaniyasi bosh tahririyati.T-2011.84-bet.
4. "Axloq- odobga oid Xadis namunalari" T-1990.